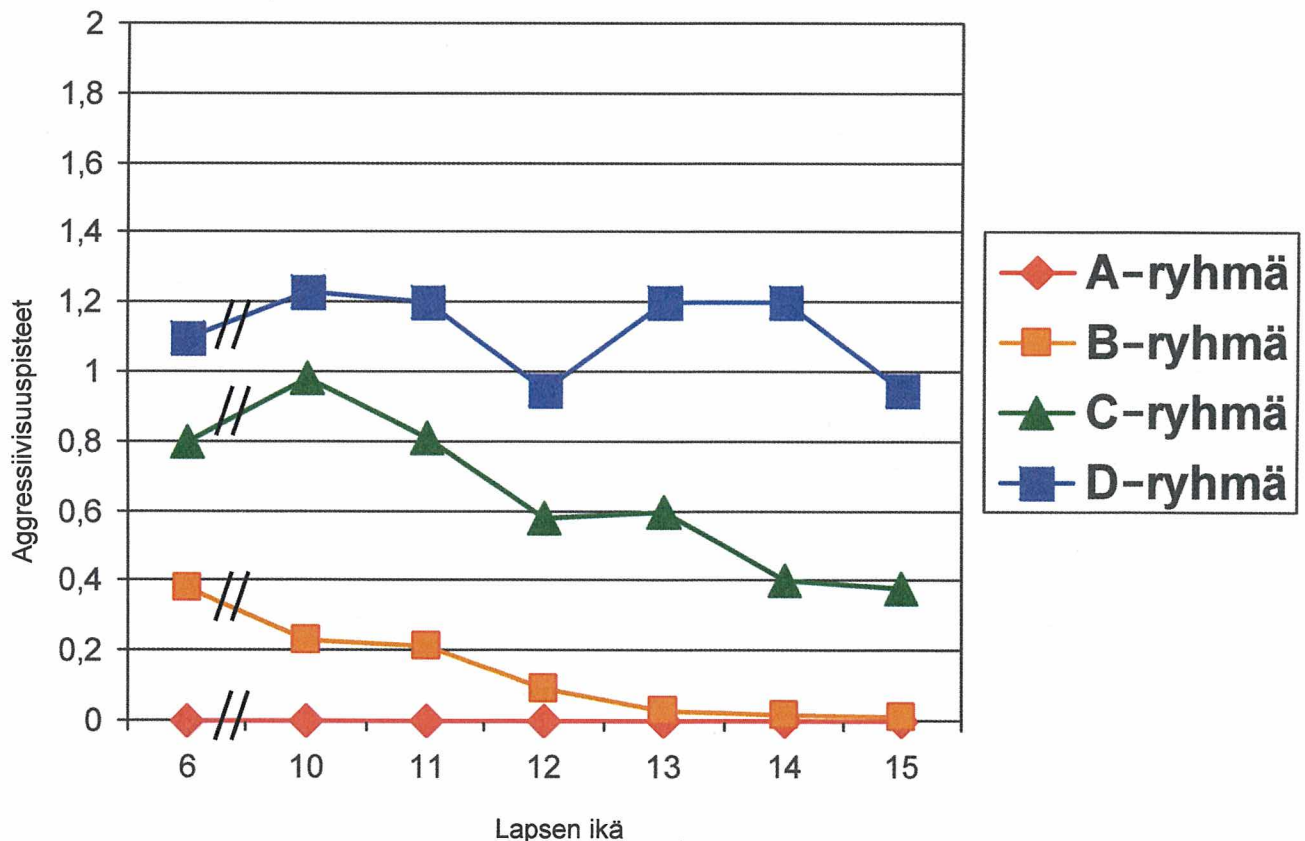

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaatimattomat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

- Oheisessa kuvassa esitetään, miten poikien aggressiivinen käytös ilmenee kehityksen eri vaiheissa. Broidy ym. (2003) seurasivat 1 037:ää poikaa kuudennesta 15. ikävuoteen saakka. Lapsen aggressiivisuutta arvioi kaikissa seurantavaiheissa lapsen kulloinenkin opettaja asteikolla 0–2, nollan kuvatessa olematonta aggressiivisuutta ja numero kahden tarkoittaessa erittäin aggressiivista käytöstä. Tutkimuksessa havaittiin, että pojat ovat jaettavissa neljään erilaiseen ryhmään aggression kehityksen suhteen. Kuvan viivat esittävät näiden neljän ryhmän aggressiivisuuspisteiden keskiarvoja eri ikävaiheissa. Ensimmäiseen ryhmään A, jossa aggressiivisuutta ei juuri esiintynyt missään ikävaiheessa, kuului 15 % tutkittavista. Toiseen ryhmään B, jossa aggressiivisuutta oli jonkin verran 6-vuotiaana mutta ei enää ollenkaan 15-vuotiaana, kuului 28 % tutkittavista. Kolmanteen ryhmään C, jossa aggressiivisuutta oli aika paljon 6-vuotiaana ja vielä jonkin verran 15-vuotiaana, kuului 53 % tutkittavista. Neljanteen ryhmään D, jossa aggressiivisuutta oli kohtalaisen paljon kaikissa ikävaiheissa, kuului 4 % tutkittavista. Pohdi tutkimustulosta psykologisen tiedon valossa.

Kuva muokattu tehtävään sopivaksi artikkelista Broidy ym. (2003), Developmental Trajectories of Childhood Disruptive Behaviors and Adolescent Delinquency: A Six-Site, Cross-National Study. *Developmental Psychology*, 39(2).

2. Sami osaa kävellä ja on ottanut myös muutamia juoksuaskelia. Hienomotoriikkaa vaativat tehtävät, kuten lusikalla syöminen ja pienillä leluilla rakentelu, sujuvat vanhemman avustuksella. Sami tietää olevansa poika. Hän rakentaa lauseita ja kertoo tarinoita, ja hänellä on ikäisekseen laaja sanavarasto. Samilla on turvallinen kiintymyssuhde sekä isään että äitiin. Sami pystyy palauttamaan mieleensä asioita ilman välitöntä havaintoa, muttei vielä pysty ratkaisemaan tehtäviä mielensisäisesti ilman konkreettista näköhavaintoa. Hän on kiinnostunut ikätovereistaan ja leikkii mielellään heidän kanssaan. Pettymyksiin Sami reagoi kiukulla ja voimakkaillakin tunnereaktioilla. Arvioi Samin kehityksen eri osa-alueita annettujen tietojen pohjalta ja kehityspsykologisen tiedon avulla. Päättele lisäksi, minkä ikäinen hän on.
3. Aivojen lateralisaatiolla tarkoitetaan vasemman ja oikean aivopuoliskon toiminnallisia eroja. Kuvaile näitä eroja ja selitä, millä tavoin aivojen lateralisaatiota on tutkittu.
4. Päätelyn peukalosäännöt eli heuristiikat voivat sekä edistää että haitata ihmisen päättelyä. Kuvaile käytännön esimerkkien avulla, millä tavoin heuristiikkojen käyttäminen voi vaikuttaa päättelyyn.
5. Ihmisen kasvu ja kehitys tapahtuvat sosiaalisessa ja kulttuurisessa ympäristössä, joka monella tapaa ohjaa ja säätelee hänen elämäänsä. Samaan aikaan yksilö kuitenkin pystyy asettamaan tavoitteita ja suuntaamaan toimintaansa haluamallaan tavalla. Pohdi yksilön ja hänen ympäristöönsä liittyvien tekijöiden välisen vuorovaikutuksen vaikutusta yksilön todellisen kehityspolun muotoutumiseen.
6. Mitä rajoituksia ja mahdollisuuksia liittyy kyselylomakkeiden käyttöön psykologisen tutkimuksen menetelmänä?
7. Miksi ihmiset näkevät unia? Arvioi erilaisia teorioita, tutkimuksia tai selitysmalleja REM-unen merkityksestä ihmiselle.
8. ”Rakkaus on emootio.” Arvioi väitettä ja esitä psykologisen tiedon pohjalta perusteluja väitteen puolesta ja sitä vastaan.
- +9. Persoonallisuuspsykologiset tutkimukset ovat osoittaneet, että yksilöiden välillä on suuria vaihteluita persoonallisuuden piirteissä ja siinä, mitkä piirteet leimaavat voimakkaimmin heidän toimintaansa, ajatteluaan ja tunteitaan. Tietyt piirteet voivat voimakkaina ja korostuneina haitata yksilön sopeutumista sosiaaliseen ympäristöönsä. Pohdi persoonallisuuden piirteiden vaihtelun suhdetta mielenterveyteen ja mielenterveyden häiriöihin.
- +10. Mitä on oppiminen? Vertaile ja arvioi psykologian eri suuntauksien käsityksiä oppimisesta.